

Sygn. akt III AUa 970/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską SA Bogdan Świerk (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Katarzyna Sugier	

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2015 r. w Lublinie

sprawy R. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

o umorzenie należności z likwidowanego funduszu alimentacyjnego

na skutek apelacji R. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 1 września 2014 r. sygn. akt VI U 134/14

oddala apelację.

III AUa 970/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 grudnia 2013 r. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmówił R. R. umorzenia należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego z tytułu wypłaty z tego funduszu należności alimentacyjnych, zasądzonych od R. R. na rzecz jego dzieci, oraz opłaty w wysokości 5% na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu, w łącznej kwocie 63 471,54 zł.

Odwołanie od tej decyzji, kwestionując jej prawidłowość, wniósł R. R.. Ubezpieczony wskazał, że prowadzi samotne gospodarstwo domowe, nie pozostaje w zatrudnieniu gdyż nie pozwala mu na to stan zdrowia, utrzymuje się z renty z tytułu niezdolności do pracy w kwocie wynoszącej - w dacie wnoszenia odwołania - 773,21 zł brutto. Z tej kwoty są dokonywane potrącenia z tytułu egzekucji prowadzonej przez właściwego komornika sądowego na rzecz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w K. oraz na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Po uwzględnieniu potrąceń ubezpieczony otrzymuje tylko 318,96 zł z pierwotnej wysokości swojego świadczenia rentowego. Po pokryciu

kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego jaki zajmuje ubezpieczonemu pozostaje kwota niewystarczająca na jego wyżywienie i leczenie.

Po jego rozpoznaniu Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 1 września 2014 r. oddalił odwołanie R. R.. Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na poniższych ustaleniach faktycznych oraz ich ocenie prawnej: R. R. ma 56 lat, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe, użytkuje mieszkanie o powierzchni 26,70 m² położone w K. a koszty z tym związane wynoszą 265,29 zł, korzysta z bezpłatnych posiłków oraz z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych. Orzeczeniem Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. z dnia 22 lipca 2007 r. ubezpieczony został uznany za osobę niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym na stałe i wielokrotnie przebywał na leczeniu psychiatrycznym. Wnioskodawca ma ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy (sąd nie określił bliżej stopnia tej niezdolności) w kwocie 773,21 zł z której, wskutek egzekucji należności alimentacyjnych, jest potrącana kwota 351,66 zł miesięcznie.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (dalej podawanej jako ustawa rodzinna), umorzenie należności funduszu alimentacyjnego jest możliwe w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją rodzinną i zdrowotną osoby przeciwko której jest prowadzona egzekucja należności alimentacyjnych. Należności te likwidator funduszu może nie tylko umorzyć ale także rozłożyć ich spłatę na raty lub odroczyć termin ich płatności. W ocenie sądu pierwszej instancji za szczególnie uzasadnione przypadki w sytuacjach wyżej wskazywanych należy uważać niezależne od zobowiązanego sytuacje losowe albo też nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie ani na bieżąco ani też w dającej przewidzieć się przyszłości regulować swoich zobowiązań alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia albo też naruszenia istotnych dóbr jego najbliższej rodziny. Jednak zobowiązany do spłaty alimentów, który posiada, choćby częściowo, realne możliwości realizacji tych należności nie powinien być premiowany umorzeniem należnych od niego alimentów z tytułu swojej biernej postawy i oczekiwania, że jego zobowiązanie z tego tytułu zostanie umorzone. Odnosząc powyższe przesłanki do sytuacji wnioskodawcy Sąd Okręgowy uznał, że nie odpowiada ona tym przesłankom. Ubezpieczony ma stały, comiesięczny przychód z tytułu świadczenia rentowego, umiarkowany stopień niepełnosprawności nie wyklucza jego możliwości zarobkowania i z racji skutecznej egzekucji komorniczej jest możliwość spłacenia jego zobowiązania. Dlatego odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł R. R. wnosząc o jego zmianę przez umorzenie należności funduszu alimentacyjnego wobec niego albo też o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (w apelacji nie wskazano komu sprawa miałaby zostać przekazana).

W apelacji nie podano formalnie określonych zarzutów ale z jej uzasadnienia wynika, że wnioskodawca kwestionuje poprawność ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, bo według niego, ustalenia te są niedokładne wskutek niewyczerpującego zbadania materiału dowodowego i braku analizy wszystkich okoliczności mających wpływ na treść rozstrzygnięcia. Wskutek prowadzonej egzekucji wnioskodawca żyje w ubóstwie, pomimo czynionych starań nie znajduje zatrudnienia, uszczuplone przychody nie wystarczają mu na wykupienie potrzebnych lekarstw, gdyby nie pomoc matki wnioskodawcy byłby on skazany na żebranie. Dlatego zarówno poczynione przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne oraz wyrok tego sądu skarżący uważa za dowolne i nie znajdujące oparcia w materiale dowodowym sprawy. Zgodnie z wyliczeniem dokonany przez Instytut Pracy i (...) za minimum egzystencji w 2013 r. dla osoby samotnie prowadzącej gospodarstwo domowe przyjęto kwotę przychodu wynoszącą 542 zł. Brak umorzenia przedmiotowej należności spowoduje konieczność ubiegania się wnioskodawcy o zwiększoną pomoc z opieki społecznej co doprowadzi do zwiększenia wydatków na ten cel z budżetu państwa.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje: uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania albo sądowi pierwszej instancji albo też pozwanemu organowi rentowemu może nastąpić jedynie wtedy, gdy zachodzi przypadek nieważności postępowania, gdy istnieje potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, albo też nie została rozpoznana istota sprawy. Nawet skarżący nie podnosi w tym zakresie

żadnych argumentów a jest oczywiste, że żadna przesłanka w tym zakresie nie zaistniała. Dlatego wniosek apelującego w tym przedmiocie, z racji jego oczywistej bezzasadności, nie mógł być uwzględniony.

Do rozważenia pozostał zatem drugi wniosek apelacji, mianowicie o zmianę wyroku sądu pierwszej instancji przez umorzenie wnioskodawcy jego należności alimentacyjnych. W tym zakresie należy uzupełnić ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego przez dodanie, że wnioskodawca ma prawo do stałej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, korzysta też z innych świadczeń udzielanych mu przez stosowny organ opieki społecznej w zależności od kryterium dochodowego w postaci dodatku mieszkaniowego, posiłków i zasiłków celowych. Egzekucja komornicza jest prowadzona na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w K., a w zakresie należności funduszu postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika sądowego zostało zawieszona w związku z zawarciem układu ratalnego między stronami na okres 12 miesięcy, w którym miesięczna wielkość raty została określona na kwotę 100 zł a ostatnia spłata z tego tytułu przypadła na dzień 20 marca 2014 r. Okoliczności te wynikają ze stosownych informacji zawartych w aktach organu rentowego.

W tych warunkach należy podzielić nie tylko pozostałe ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji ale także w całości jego wnioskowania prawnicze.

Powtórzyć zatem należy, za Sądem Okręgowym, że umorzenie należności nie jest jedynym sposobem zaspokojenia wierzyciela. Ustawodawca wprowadził, w cytowanym już wyżej przepisie art. 68 ust.1 ustawy rodzinnej, także rozłożenie spłaty należności na raty oraz odroczenie terminu jej płatności. Już w tym miejscu należy zauważyć, że realna była spłata należności funduszu w ratach, odbywająca się w ramach zawartego układu ratalnego. Nie ma zatem przeszkód aby taką praktykę nadal kontynuować.

Sytuacja materialna, jakkolwiek bez wątplenia u wnioskodawcy niełatwa, nie jest jednak w ogóle podstawą do umorzenia należności funduszu alimentacyjnego. Ustawodawca ograniczył zakres przesłanek pozwalających na umorzenie takiej należności tylko do sytuacji rodzinnej i zdrowotnej osoby zobowiązanej do zwrotu należności wypłaconych przez fundusz. Wnioskodawca nie ma nikogo na utrzymaniu bo, jak sam przyznaje, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Jego niezdolność do pracy jest orzeczona tylko w stopniu częściowym. Jak trafnie przyjął to Sąd Okręgowy, przez to zachował on, choć ograniczoną, to jednak zdolność do zarobkowania. Trudności w znalezieniu zatrudnienia nie są okolicznością pozytywną dla ubezpieczonego. Inaczej mówiąc to wnioskodawca musi sam podejmować starania aby znaleźć odpowiednie dla niego zatrudnienie i je utrzymać.

Dodać jeszcze należy, że po spłacie należności na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w K. ubezpieczony będzie mógł przeznaczyć, przynajmniej w części, środki dotychczas ściągane przez komornika na ten cel na spłatę swojego zadłużenia względem funduszu alimentacyjnego.

W tej sytuacji faktycznej i w ramach ustawowych uwarunkowań normatywnych wniosek sądu pierwszej instancji o braku przesłanek pozwalających na umorzenie należności funduszu jest całkowicie prawidłowy.

Dlatego wszystkie zarzuty i wnioski apelacji należało ocenić jako zupełnie chybione a przez to apelacji wnioskodawcy odmówić słuszności. Jako całkowicie bezzasadna apelacja ta podlegała więc oddaleniu.

Z tych zatem względów i z mocy art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.